

V Bruseli 12. februára 2025
(OR. en)

5985/25

INST 33
POLGEN 4
AG 11

SPRIEVODNÁ POZNÁMKA

Od:	Martine DEPREZOVÁ, riaditeľka, v zastúpení generálnej tajomníčky Európskej komisie
Dátum doručenia:	12. februára 2025
Komu:	Thérèse BLANCHETOVÁ, generálna tajomníčka Rady Európskej únie
Č. dok. Kom.:	COM(2025) 45 final
Predmet:	OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV Pracovný program Komisie na rok 2025 Spoločne za odvážnejšiu, jednoduchšiu a rýchlejšiu Európu

Delegáciám v prílohe zasielame dokument COM(2025) 45 final.

Príloha: COM(2025) 45 final

V Štrasburgu 11. 2. 2025
COM(2025) 45 final

**OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU
HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNE MU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV**

Pracovný program Komisie na rok 2025

Spoločne za odvážnejšiu, jednoduchšiu a rýchlejšiu Európu

„Domnievam sa, že najväčšie výzvy našej éry – od bezpečnosti až po zmenu klímy a konkurencieschopnosť – možno vyriešiť len spoločne. Preto si myslím, že Európa si musí vybrať svoju najlepšiu možnosť: Úniu.“ – predsedníčka Ursula von der Leyenová, 18. júla 2024.

1. Na ceste k silnej a jednotnej Európe

V časoch veľkej nestability a veľkých očakávaní Európanov budú rozhodnutia, ktoré prijme naša Únia tento rok, pravdepodobne určovať podobu Európy počas celých nasledujúcich desaťročí. Táto situácia svedčí o nestabilite, ako aj o neistotách, ktorým čelí Európa a ktoré vyjadrili mnohí voliči v posledných júnových voľbách do Európskeho parlamentu, počas ktorých bola zaznamenaná rekordne vysoká volebná účasť. Vypovedá to o rozsahu generálnych výziev, pred ktorými stojíme. Svedčí to však aj o tom, že **odvážnejšia, jednoduchšia a rýchlejšia** Únia, ktorá využíva svoju veľkosť a silu a dbá na svoje hodnoty, dokáže reálne zmeniť životy ľudí, a to nielen vďaka podpore, ktorú im prináša dnes, ale aj vďaka budovaniu bezpečnejšej, prosperujúcejšej a zdravšej budúcnosti pre nasledujúce generácie.

Tento pracovný program prichádza v časoch poznačených celou sériou **vzájomne prepojených výziev**. Vzhľadom na rastúcu hospodársku súťaž a ohrozenie poriadku založeného na pravidlách je potrebné posilniť konkurencieschopnosť európskeho hospodárstva. Keďže európske podniky dnes čelia výzvam, ako je nekalá hospodárska súťaž, vysoké náklady na energiu a nedostatok pracovnej sily a zručností, ako aj prekážkam brániacim prístupu ku kapitálu a dosiahnutiu dlhodobého cieľa Európy stať sa do roku 2050 prvým klimaticky neutrálnym kontinentom, musíme odstrániť štrukturálne brzdy konkurencieschopnosti EÚ. Podniky a občania navyše požadujú pravidlá, ktoré by sa dali jednoduchšie dodržiavať, a opatrenia, ktoré by umožnili rýchlejšie dosiahnutie zmien.

Vzhľadom na geopolitickú nestabilitu a útočnú vojnu Ruska proti Ukrajine sa bezpečnostné pomery Európy výrazne zmenili. Nelegálna migrácia je aj naďalej problémom, ktorý vyvoláva obavy. Ľudia potrebujú mať pocit, že môžu dôverovať svojim vládam a inštitúciám v ich schopnosť účinne zvládnuť situáciu, no treba si priznať, že nedostatok zručností je nutné riešiť aj prostredníctvom migrácie pracovnej sily. Zmena klímy má jasný a čoraz závažnejší vplyv na každodenný život občanov a podnikov v celej Európe. Vidieť to aj na mnohých extrémnych výkyvoch počasia, ktoré trápili v posledných rokoch náš kontinent. Treba posilniť naše spoločnosti a neustále sa starať o udržanie kvality nášho života – počnúc našou potravinovou a energetickou bezpečnosťou až po naše prírodné prostredie. Základné hodnoty, na ktorých je naša Únia postavená a medzi ktoré patrí aj naša demokracia, sú terčom útokov, pričom máme jasné dôkazy o kampaniach zahraničného zasahovania.

Vzhľadom na všetky tieto skutočnosti sa potvrdzuje, že výzvy, ktorým čelí Európa, sú príliš veľké na to, aby sme ich dokázali riešiť individuálne. Príležitosti, ktoré sa nám ponúkajú, sú zas príliš veľké na to, aby sme sa ich dokázali chopiť bez pomoci druhých. Len pomocou **silnej a jednotnej Únie** dokážeme zabezpečiť, aby bola Európa naďalej schopná prinášať úžitok na domácej pôde a presadzovať svoj vplyv a záujmy vo svete. Táto jednota chráni naše európske hodnoty, podporuje demokraciu, solidaritu a rovnosť a zabezpečuje sociálne spravodlivý kontinent, kde sa na nikoho nezabudne.

Práve to je hybnou silou tohto prvého pracovného programu Komisie, ktorý má plniť nové kolégium. Opiera sa o **politické usmernenia a poverovacie listy**, ktoré predsedníčka Ursula von der Leyenová zaslala každému členovi kolégia, a obsahuje prehľad hlavných iniciatív, ktoré prijme Komisia v prvom roku svojho mandátu. V programe sa kladie dôraz na rozhodné opatrenia, ktorými sa má posilniť naša **bezpečnosť, prosperita a demokracia** a ktorými sa majú vyriešiť otázky, na ktorých Európanom záleží najviac. Zohľadňuje sa v ňom potreba, ktorá bola vyjadrená tak občanmi, ako aj podnikmi, a to zabezpečiť, aby Európa konala **rýchlejšie a jednoduchšie**, pokiaľ ide o spôsob našej akcie a interakcie, a aby sa čo najrýchlejšie prejavil vplyv našich návrhov.

Kľúčovým motívom pri plnení pracovných úloh kolégia bude potreba zvyšovania investícií do našich priorít a v návrhu nového dlhodobého rozpočtu sa zdefiniuje spôsob, ako to dosiahnuť. Podnikneme kroky, aby sme sa pripravili na rozšírenie Únie, a vyvinieme viac úsilia na podporu kandidátskych krajín počas procesu ich pristúpenia založeného na dosiahnutých výsledkoch. Konflikty a turbulencie otriasajúce dnešným svetom zároveň prispeli k lepšiemu pochopeniu toho, že **väčšia Únia znamená aj silnejšiu Úniu**, vďaka čomu môže byť náš kontinent bezpečnejší, náš trh konkurencieschopnejší a európska demokracia pevnejšie ukotvená.

2. Zjednodušenie pravidiel a ich účinné vykonávanie

EÚ je už oddávna priemyselným a inovačným centrom s jedinečným sociálnym trhovým hospodárstvom. V snahe prispieť k posilneniu konkurencieschopnosti, prosperity a odolnosti v EÚ sa v oznámení, ktoré je sprievodným dokumentom k tomuto pracovnému programu, predstavuje **vízia, ako aj nástroje programu vykonávania a zjednodušenia**. Vďaka vytvoreniu silných partnerstiev s podnikmi a zainteresovanými stranami preveríme koncepciu a uplatňovanie našich právnych predpisov v záujme ich zefektívnenia a v záujme účinnejšieho vykonávania politík. Prínosné to bude v prvom rade pre malé a stredné podniky (MSP).

Tento pracovný program obsahuje prvý súbor súhrnných návrhov, ktorými sa zjednodušujú rôzne právne predpisy, ako aj rekordný počet iniciatív s výrazným aspektom zjednodušenia. Prispejú k dosiahnutiu cieľa, ktorý spočíva v znížení administratívnej záťaže najmenej o 25 % a najmenej o 35 % v prípade MSP. Program zahŕňa aj ročný plán hodnotení a kontrol vhodnosti s cieľom zabezpečiť kontinuitu zjednodušovania a znižovania záťaže.

Súhrnné návrhy, ktoré sa prijímajú v ďalších krokoch, budú venované prioritným odvetviám, na ktoré upozornili zainteresované strany a na ktoré odkazuje správa o budúcnosti európskej konkurencieschopnosti. Ťažiskom týchto návrhov bude zabezpečenie súdržnosti, vytvorenie dynamiky a zaistenie následnej maximalizácie zjednodušenia prostredníctvom riešenia dôsledkov interakcií medzi rôznymi právnymi predpismi. Komisia navrhne predovšetkým zefektívnenie a zjednodušenie **vykazovania informácií o udržateľnosti**, ako aj **povinnosti náležitej starostlivosti v oblasti udržateľnosti a taxonómie** a vytvorí **novú kategóriu malých spoločností so strednou trhovou kapitalizáciou**, na ktorú sa budú uplatňovať prispôbené požiadavky. Pomocou ďalších opatrení sa uľahčí implementácia **Programu InvestEU a Európskeho fondu pre strategické investície**, a to napríklad aj zjednodušením podávania správ a zvýšením investícií.

Urýchlíme naše kroky k vytvoreniu digitálneho regulačného prostredia a navrhujeme odstránenie **neefektívnych požiadaviek na papierové formáty** v právnych predpisoch o výrobkoch, ako aj vybudovanie synergií a konzistentnosti v prípade **pravidiel v oblasti ochrany údajov a kybernetickej bezpečnosti**. Pomocou **zjednodušujúcich opatrení zameraných na spoločnú poľnohospodársku politiku** a na iné oblasti politiky týkajúce sa poľnohospodárov budeme pokračovať v odstraňovaní príčin zložitosti a nadmernej administratívnej záťaže vnútroštátnych správnych orgánov a poľnohospodárov. Preskúmame návrhy na ďalšie zjednodušenie vrátane prípadného súhrnného návrhu v oblasti obrany s cieľom prispieť k dosiahnutiu investičných cieľov, ktoré sa vytýčia v bielej knihe, a umožniť inovačným podnikom, aby prosperovali.

Okrem súhrnných návrhov sú naplánované aj ďalšie iniciatívy zamerané na zjednodušenie právnych predpisov s cieľom zefektívniť udeľovanie povolení, schvaľovacie postupy, ako aj požiadavky na podávanie správ a uľahčiť investovanie v Európe. Ide napríklad o **akt na urýchlenie dekarbonizácie priemyslu**, ktorý bude slúžiť na podporu energeticky náročných priemyselných odvetví.

Ročný plán hodnotení a kontrol vhodnosti nám umožní kriticky preskúmať potenciál zjednodušenia, konsolidácie a kodifikácie *acquis* EÚ a nájsť príležitosti na zníženie nákladov v rámci nášho stresového testovania. Hodnotenie programov a fondov v rámci viacročného finančného rámca takisto ponúkne príležitosť na posúdenie toho, ako znížiť záťaž spojenú s finančnými programami EÚ.

Okrem zjednodušenia je nevyhnutné aj **účinné vykonávanie právnych predpisov a politík EÚ**, aby sa zabezpečilo ich riadne fungovanie. Komisia bude spolupracovať s Európskym parlamentom, Radou, orgánmi členských štátov na všetkých úrovniach, ako aj so zainteresovanými stranami s cieľom riešiť problém pridávania povinností nad rámec požiadaviek EÚ pri transpozícii právnych predpisov EÚ (tzv. gold-plating), zjednodušiť pravidlá a účinnejšie vykonávať politiky. Bude si to vyžadovať, **aby všetky inštitúcie prevzali plnú zodpovednosť za ambiciózne program vykonávania a zjednodušenia**.

Aby sa posilnil pocit **spoločnej zodpovednosti všetkých inštitúcií** za lepšie vykonávanie pravidiel a politík, každý komisár predloží svojmu príslušnému výboru Európskeho parlamentu a príslušnému zloženiu Rady výročnú správu o pokroku dosiahnutom v oblasti presadzovania a vykonávania.

Spolupráca so zainteresovanými stranami a odborníkmi z praxe bude základným pilierom prístupu, ktorý bude Komisia uplatňovať v záujme úspešného vykonávania pravidiel EÚ. Pravidelné **dialógy o vykonávaní**, ktoré sa budú viesť medzi komisármi a zainteresovanými stranami, poskytnú príležitosti na posúdenie pokroku, identifikáciu oblastí, ktoré si vyžadujú pozornosť, a získanie spätnej väzby o tom, čo funguje a čo nie.

Pokiaľ preventívne opatrenia a spolupráca s členskými štátmi nebudú postačovať na to, aby sa zabránilo porušeniu práva EÚ, Komisia bude aj naďalej **bez váhania iniciovať postupy v prípade nesplnenia povinnosti**. Vzhľadom na viac ako 1 500 prebiehajúcich konaní o nesplnení povinnosti zostáva táto práca aj naďalej kľúčovou z hľadiska zabezpečovania jednotného uplatňovania a presadzovania práva EÚ vo všetkých členských štátoch.

3. Plnenie nášho plánu na dosiahnutie európskej sily a jednoty

3.1. Nový plán pre udržateľnú prosperitu a konkurencieschopnosť Európy

Európa je už dlho priemyselným, inovačným a podnikateľským centrom. Môže sa pýšiť výskumnými pracovníkmi a univerzitami svetovej úrovne, prosperujúcimi malými podnikmi a stabilným právnym rámcom. Stojí však pred veľkými výzvami, ako sú celosvetové preteky o dosiahnutie klimatickej neutrality či boj o prvenstvo vo vývoji technológií, ktoré budú určovať podobu svetového hospodárstva po celé nasledujúce desaťročia. Konkurencieschopnosť Európy aj naďalej brzdia štrukturálne problémy. Podniky totiž čelia nestabilnému globálnemu prostrediu, ktoré sa vyznačuje nekalou hospodárskou súťažou, krehkými dodávateľskými reťazcami, rastúcimi nákladmi na energiu, nedostatkom pracovnej sily a zručností a obmedzeným prístupom ku kapitálu. Pri riešení týchto problémov budeme využívať **kompas konkurencieschopnosti**, ktorým nám počas celého mandátu bude pomáhať orientovať naše úsilie na posilnenie konkurencieschopnosti Európy, čo je najvyššia priorita tejto Komisie.

Európsky jednotný trh bude hlavným pilierom našej budúcej konkurencieschopnosti. Jednotný trh, ktorý je jedným z najväčších úspechov EÚ, poháňa hospodársky rast a uľahčuje každodenný život európskym podnikom aj spotrebiteľom. V rámci **stratégie jednotného trhu** predstavíme našu novú horizontálnu stratégiu modernizácie jednotného trhu vytyčujúcu jasné smerovanie k ďalšiemu uľahčovaniu cezhraničného poskytovania služieb a tovaru. V stratégii sa bude riešiť aj otázka dôsledného vykonávania existujúcich pravidiel a odstraňovania prekážok v záujme posilnenia potenciálu konkurencieschopných podnikov EÚ. Sila jednotného trhu spočíva aj v zabezpečení spravodlivej a účinnej mobility pracovnej sily v celej Únii. Včasnou a postupnou integráciou kandidátskych krajín do jednotlivých segmentov jednotného trhu sa zas posilnia európske hodnotové reťazce a uľahčí proces konvergenzie.

Osobitnú pozornosť budeme venovať novým a rastúcim podnikom, aby sme vyriešili problémy, s ktorými sa stretávajú **startupy a scaleupy v EÚ**. Ide napríklad o prístup k financovaniu a infraštruktúre, vstup na nové trhy, získavanie údajov a prilákanie potrebných talentov. Vďaka tejto práci sa vytvorí pôda pre akt o inováciách, ktorý sa Komisia chystá navrhnuť v neskoršej fáze svojho mandátu. S cieľom pomôcť inovačným podnikom investovať a pôsobiť na jednotnom trhu bez toho, aby museli čeliť 27 odlišným právnym režimom, sa Komisia bude snažiť vypracovať 28. právny režim, ktorým by sa zjednodušili uplatniteľné pravidlá a znížili náklady v prípade zlyhania a ktorý by zahŕňal aj všetky náležité aspekty práva obchodných spoločností a konkurzného, pracovného a daňového práva.

Ústredným prvkom nášho spoločného plánu v oblasti dekarbonizácie, udržateľnosti a konkurencieschopnosti je **Dohoda o čistom priemysle**. V tejto iniciatíve sa načrtnú základné línie našich neodkladných krátkodobých stratégií, ktoré majú podporiť priemysel a vytvoriť preň optimálne podmienky, vďaka čomu sa zabezpečí jeho opätovná konkurencieschopnosť a súčasná dekarbonizácia. Iniciatíva bude pomáhať Európe pri dosahovaní cieľov Európskej zelenej dohody a zároveň prispeje k zlepšeniu prístupu k cenovo dostupnej energii, k vytvoreniu vedúcich trhov, k zvýšeniu dopytu po obehových materiáloch, výrobkoch a službách a k zvýšeniu ich ponuky, ako aj k posilneniu hospodárskej bezpečnosti.

Popritom navrhne akčný plán, ktorý Európe prinesie cenovo dostupnú energiu, čím podporíme Dohodu o čistom priemysle. Nový rámec vypracujeme aj pre štátnu pomoc, aby sme urýchlili zavádzanie energie z obnoviteľných zdrojov, posilnili dekarbonizáciu priemyslu a zabezpečili dostatočné výrobné kapacity pre čisté technológie. Budeme stimulovať investície do čistej energie, a to napríklad aj uvoľnením súkromného kapitálu.

Toto úsilie bude prepojené s komplexným súborom opatrení zameraných na energetickú integráciu, ktorými budeme riešiť potrebu modernizácie a digitalizácie sieťovej infraštruktúry v Európe s osobitným dôrazom na elektrizačnú sústavu. Preskúmajú sa metódy dekarbonizácie európskych systémov vykurovania a chladenia, ako aj spôsoby, ako do energetickej transformácie zapojiť občanov a komunity v úlohe kľúčových účastníkov. Prijmeme aj **plán na ukončenie dovozu energie z Ruska**, aby sme mohli pokračovať v znižovaní našej závislosti a úplne ukončili všetok dovoz energie z Ruska. Komisia predstaví aj Jadrový objasňujúci program na rok 2025 a predloží strategický plán pre Európsku priemyselnú alianciu pre malé modulárne reaktory (SMR) s cieľom urýchliť zavádzanie týchto typov reaktorov.

Súčasťou Dohody o čistom priemysle bude aj zvýšenie obehovosti a udržateľnosti kľúčových priemyselných odvetví v Európe za súčasného uľahčenia administratívy a zníženia nákladov na dodržiavanie predpisov s cieľom zvýšiť konkurencieschopnosť. Vďaka balíku opatrení pre chemický priemysel sa posilní konkurencieschopnosť chemického priemyslu EÚ, zavedie sa jednoduchší režim registrácie, hodnotenia a autorizácie chemikálií a vnesie sa viac jasnosti do otázky „večných chemikálií“. **Cielená revízia pravidiel EÚ o chemikáliách (REACH)** prispeje k zjednodušeniu pravidiel uplatňovaných v chemickom priemysle bez toho, aby sa poľavilo v otázkach bezpečnosti a ochrany životného prostredia.

Aby sa uľahčil prístup k investičným príležitostiam a možnostiam financovania, ktoré naliehavo potrebujeme, **únia úspor a investícií** vyhotoví hlavnú koncepciu opatrení na vytvorenie skutočného vnútorného kapitálového trhu, ktorý finančným inštitúciám pomôže dosiahnuť potrebný rozsah a zvýšiť ich konkurencieschopnosť na globálnom trhu a zároveň významne prispeje k uspokojeniu bezprecedentných potrieb EÚ v oblasti financovania. Bude zahŕňať **preskúmanie rámca pre sekuritizáciu**, ktorého úlohou je stimulovať súkromné financovanie a ďalej zvyšovať konkurencieschopnosť. Pomocou **nástroja na koordináciu v oblasti konkurencieschopnosti**, ktorý je doplnkom k európskemu semestru, navyše zosúladiť reformy a investície (a to tak súkromné, ako aj verejné) na vnútroštátnej úrovni aj na úrovni EÚ, aby sme lepšie plnili naše politické priority.

Dohoda o čistom priemysle pôjde ruka v ruke aj s **navrhovaným cieľom znížiť emisie do roku 2040 o 90 %**, ktorý sa má zakotviť v našom **európskom právnom predpise v oblasti klímy**. Pred konferenciou **COP30**, ktorá sa uskutoční v Beléme v Brazílii v novembri 2025, predstavíme našu globálnu klimatickú a energetickú víziu.

Komisia preskúma spôsoby využitia **európskych vied o živej prírode** na stimulovanie inovácií v oblasti biotechnológií, združovanie zdrojov, odstraňovanie regulačných prekážok, maximálne využitie potenciálu údajov a umelej inteligencie a na podporu zavádzania. Prosperujúce biohospodárstvo vybudované na tomto know-how bude kľúčom k tomu, aby si

priemysel EÚ udržal vedúce postavenie a aby boli naše priemyselné odvetvia odolné voči výzvam súvisiacim so zmenou klímy, stratou biodiverzity a znečistením. **Stratégia pre biohospodárstvo** bude podporovať obehovejšiu a udržateľnejšiu výrobu, využívanie a spotrebu biologických zdrojov v oblasti potravín, materiálov, energie a služieb.

Základom prosperujúceho hospodárstva a silného priemyslu bude dobre fungujúci, nadčasový a udržateľný dopravný systém, ktorý umožní plynulú cezhraničnú prepravu výrobkov rôznymi druhmi dopravy. Komisia predloží **investičný plán pre udržateľnú dopravu**, ktorý bude predstavovať strategický rámec na podporu výroby a distribúcie udržateľných dopravných palív. Bude zahŕňať opatrenia na podporu urýchleného zavádzania infraštruktúry nabíjajúcich a čerpacích staníc, ako aj špecializované zelené obchodné a investičné partnerstvá s tretími krajinami v oblasti obnoviteľných a nízkohlúkových dopravných palív.

Najdôležitejším predpokladom prosperujúceho digitálneho hospodárstva je spoľahlivá vysokokapacitná digitálna infraštruktúra. **Akt o digitálnych sieťach** preto vytvorí príležitosti na cezhraničnú prevádzku sietí a poskytovanie služieb, posilní konkurencieschopnosť priemyslu a zlepši koordináciu frekvenčného spektra.

Popri zlepšovaní prístupu k údajom, ktorý je podporovaný aktom o rozvoji cloudových služieb a umelej inteligencie, budeme pracovať aj na tom, aby sme čo najlepšie využili príležitosti, ktoré nám ponúka umelá inteligencia. Tento cieľ bude sledovať akčný plán pre kontinent umelej inteligencie, ktorý sa bude vzťahovať na **továrne umelej inteligencie podporujúce konkurencieschopné ekosystémy umelej inteligencie v Európe**, ako aj **stratégia využívania umelej inteligencie**. Prostredníctvom **kvantovej stratégie EÚ**, po ktorej bude nasledovať kvantový akt, si zachováme vedúce postavenie vo svete v tomto kritickom odvetví, ochránime strategické aktíva, záujmy, autonómiu a bezpečnosť a zabránime akejkoľvek strategickej závislosti od zdrojov mimo EÚ. Stratégia prispeje k budovaniu našich vlastných kapacít na výskum a vývoj kvantových technológií, ako aj k výrobe zariadení a systémov, ktoré sú na nich založené.

Vďaka **európskej podnikovej peňaženke** zjednodušíme medzipodnikové výmeny, ako aj výmeny medzi podnikmi a orgánmi verejnej správy. Obchodná peňaženka nielenže uľahčí bezpečnú výmenu údajov, ale vytvorí aj nové obchodné príležitosti pre poskytovateľov dôveryhodných služieb.

Vesmírne operácie majú zásadný význam pre naše prepojené hospodárstvo vrátane inovačných služieb, ako je monitorovanie životného prostredia a klímy. S cieľom vytvoriť rámec EÚ, ktorý by reguloval správanie európskych kozmických prevádzkovateľov a zabezpečil stabilné, predvídateľné a konkurencieschopné podnikateľské prostredie, predložíme **akt o vesmíre**. Bude sa zaoberať aj čoraz väčším problémom vesmírneho odpadu a otázkou vplyvu vesmírnych činností na životné prostredie. Podnikneme aj kroky s cieľom lepšie využívať prínosy vesmírneho hospodárstva.

3.2. Nová éra európskej obrany a bezpečnosti

Nedávne geopolitické udalosti nám opäť ukázali, že európska bezpečnosť musí byť chránená, ak sa má zaručiť mier, stabilita a prosperita našich hospodárstiev a spoločnosti. **Pripravenosť Európy na krízy, ako aj jej obranná pripravenosť sa musia naliehavo posilniť**, keďže EÚ a jej členské štáty čelia viacrozmerným, komplexným a cezhraničným hrozbám a krízam. Útočná vojna Ruska proti Ukrajine predstavuje existenčnú hrozbu pre európsku bezpečnosť a naša podpora Ukrajiny musí byť naďalej neochvejná. Európa musí mať prostriedky na to, aby sa vedela brániť a chrániť a aby dokázala odradiť potenciálnych protivníkov – nemôžeme sa vystavovať riziku, že nebudeme pripravení alebo že budeme príliš závislí od iných. Musíme **vybudovať skutočnú obrannú úniu EÚ** s konkurencieschopným obranným priemyslom. Európa musí investovať viac, lepšie, spoločne a do seba. Budeme **úzko spolupracovať s NATO** a ďalšími blízkymi partnermi a zvýšime investície do posilnenia našej obrannej priemyselnej základne a infraštruktúry dvojakého použitia. Spolu s vysokou predstaviteľkou predložíme **bielu knihu o budúcnosti európskej obrany** s cieľom začať rozsiahlu konzultáciu o vytvorení rámca Únie, ktorý by sa vzťahoval na investičné potreby v oblasti obrany a kritické obranné spôsobilosti, ako aj na možnosti financovania.

Či už ide o bezpečnosť a hospodársku stabilitu, klímu, technológie a verejné zdravie, už nestačí, aby sme na krízy reagovali až v momente, keď nastanú. Musíme vybaviť Európu tak, aby dokázala lepšie predvídať krízy, predchádzať im a pripraviť sa na ne. **Stratégia Únie pripravenosti** nám pomôže čeliť novovznikajúcim celosvetovým hrozbám a neistotám, ktoré sú často hybridnej povahy, keďže bude slúžiť ako základ pre silnejšiu, lepšie pripravenú a odolnejšiu Úniu opierajúc sa o osobitnú správu, ktorú vypracoval Sauli Niinistö. Bude ju dopĺňať úsilie vyvíjané na **podporu zdravotníckych opatrení proti hrozbám pre verejné zdravie a stratégia EÚ pre vytváranie zásob**. Cieľom oboch je zlepšiť našu pripravenosť a reakciu na cezhraničné hrozby. **Aktom o kritických liekoch** znížime závislosť od kritických liekov a zložiek, v prípade ktorých existuje len niekoľko dodávateľských výrobcov alebo krajín.

Aby Európa dokázala reagovať na čoraz zložitejšie bezpečnostné hrozby cezhraničnej povahy, ktorým je vystavená, vypracujeme **novú európsku stratégiu vnútornej bezpečnosti**, ktorá bude obsahovať komplexný súbor opatrení, ktoré umožnia predvídať hrozby, ako aj posilniť odolnosť a schopnosti EÚ predchádzať novým a existujúcim trestným činom a hrozbám a reagovať na ne. **Smernicou o obchodovaní so strelnými zbraňami** sa stanovia spoločné trestnoprávne normy týkajúce sa nedovoleného obchodovania so strelnými zbraňami, zatiaľ čo **nové pravidlá týkajúce sa drogových prekurzorov** znížia ich dostupnosť na výrobu nelegálnych drog a zefektívnia kontrolné opatrenia. S cieľom čeliť meniacim sa hrozbám Komisia predloží ďalšie návrhy na zlepšenie ochrany a posilnenie odolnosti fyzickej a digitálnej infraštruktúry. Prijímaním opatrení na základe nášho **akčného plánu pre kybernetickú bezpečnosť nemocníc a poskytovateľov zdravotnej starostlivosti** prispejeme k lepšej schopnosti predchádzať kybernetickým incidentom v tejto mimoriadne citlivej oblasti. Budeme konať aj v záujme lepšej ochrany **našej podmorskej infraštruktúry**, najmä **telekomunikačných káblov**, ktoré sú nevyhnutnou súčasťou našej kritickej digitálnej infraštruktúry a sú čoraz viac vystavené hybridným hrozbám.

Vízová politika EÚ zohráva svoju úlohu pri podpore mobility, no má aj významný geopolitický vplyv. Budeme preto pracovať na tom, aby sme v čoraz zložitejšom globálnom prostredí presadzovali záujmy EÚ v našej vízovej politike.

Zintenzívime úsilie vyvíjané na **vykonávanie paktu o migrácii a azyle**. Vyžaduje si to prijatie koordinovaných a účinných opatrení s cieľom zabezpečiť prísny a spravodlivý prístup, ktorý zaistí bezpečnosť hraníc EÚ a rýchlejšie konania o azyle a návrate a súčasne bude riešiť základné príčiny migrácie a zaručovať ochranu základných práv. Bude si to vyžadovať aj úzku a neustálu spoluprácu prostredníctvom komplexných partnerstiev s východnými a južnými susedmi s cieľom pomôcť predchádzať nelegálnej migrácii. V tejto súvislosti sa v našej prvej päťročnej **európskej stratégii v oblasti migrácie a azylu** stanoví strategický a výhľadový rámec pre ďalšiu prácu v rámci paktu, ktorý bude vychádzať z komplexných vnútroštátnych stratégií členských štátov EÚ v oblasti migrácie a azylu. Zároveň musíme bojovať proti prevádzackým sieťam, a zabrániť tak aj ďalším stratám na životoch. Potrebujeme silnejšie a účinnejšie konania o návrate osôb bez legálneho práva zdržiavať sa v EÚ, ktoré budú dopĺňať spoluprácu s našimi partnermi z tretích krajín zameranú na posilnenie readmisie. Okrem tejto spolupráce s partnermi z tretích krajín na posilnení readmisie predložíme **nový spoločný prístup k návratom** s novým legislatívnym rámcom na urýchlenie a zjednodušenie procesu návratu, ktorý bude doplnkom k paktu. V rámci tohto nového prístupu sa naplno využije aj potenciál digitalizácie.

3.3. Podpora ľudí, posilňovanie našich spoločností a nášho sociálneho modelu

Jedinečný a **veľmi oceňovaný sociálny model** Európy predstavuje pilier našej spoločnosti aj konkurenčnú výhodu. Nedávne krízy ho však vystavili skúške, pretože sa prejavili na životných nákladoch, bývaní a nerovnostiach. Túto situáciu ešte vyhrcojú aktuálne prebiehajúce rýchle technologické zmeny, demografické zmeny a sektorové transformácie. Hlavným cieľom tejto Komisie bude preto **posilnenie sociálnej spravodlivosti**. Ochranou nášho sociálneho modelu a zabezpečením spravodlivosti v transformujúcom sa hospodárstve môžeme stimulovať prosperitu a využiť príležitosti, ktoré nám ponúka zelená a digitálna transformácia.

Od roku 2017 sa úsilie vyvíjané na riešenie spoločných výziev v oblasti zamestnanosti, zručností a sociálnych otázok riadi zásadami Európskeho piliera sociálnych práv. Tieto zásady sa zhmotnili v konkrétnych opatreniach prostredníctvom osobitného akčného plánu, ktorý vytyčuje všeobecné ciele do roku 2030. Je nevyhnutné, aby sme si kontinuálnu implementáciu Európskeho piliera sociálnych práv stanovili ako prioritu. V tejto súvislosti zintenzívime naše úsilie prostredníctvom **nového akčného plánu na implementáciu spomínaného piliera**.

S cieľom zabezpečiť spravodlivú čistú, digitálnu a sociálnu transformáciu a v súlade so záväzkami prijatými na samite sociálnych partnerov vo Val Duchesse a stanovenými v tripartitnom vyhlásení o prosperujúcom európskom sociálnom dialógu uzavrieme s európskymi odborovými zväzmi a zamestnávateľmi nový pakt pre sociálny dialóg. Zároveň budeme pokračovať v konzultáciách so sociálnymi partnermi o všetkých otázkach, ktoré považujú za dôležité. Táto Komisia je takisto odhodlaná ďalej posilňovať účasť mládeže a zabezpečiť, aby sa ich pohľad na vec začlenil do tvorby politík. Vďaka sérii politických dialógov s mládežou, ako aj ďalších iniciatív sa názory mladých ľudí pretavia do tvorby politík EÚ.

Aby sme čo najlepšie využili európsky kultúrny a kreatívny priemysel, ktorý patrí medzi najdynamickejšie a najkonkurencieschopnejšie odvetvia v našom hospodárstve, vypracujeme rámec na efektívne využívanie viacerých rozmerov našej kultúry a kultúrneho dedičstva.

V meniacom sa svete musíme zabezpečiť, aby mali všetci pracovníci potrebné vzdelanie a odbornú prípravu. **Únia zručností** bude riešiť problém nedostatku zručností a pracovnej sily a zabezpečiť, aby mali naše podniky prístup ku kvalifikovanej pracovnej sile potrebnej na rozvoj svojej produktivity a konkurencieschopnosti. Takisto zabezpečí, aby naše systémy vzdelávania a odbornej prípravy disponovali vhodnými nástrojmi na prípravu Európanov všetkých generácií na rýchlo sa meniacu budúcnosť prostredníctvom vysokokvalitného a inkluzívneho vzdelávania, odbornej prípravy a celoživotného vzdelávania. Zároveň budeme pracovať na zabezpečení **kvalitných pracovných miest** s dôstojnými pracovnými podmienkami, prísnyimi normami v oblasti zdravia a bezpečnosti a inštitútom kolektívneho vyjednávania.

Spotrebiteľia zohrávajú v našom sociálnom trhovom hospodárstve kľúčovú úlohu, keďže prispievajú k udržateľnému rastu a konkurencieschopnejšiemu jednotnému trhu. Nedávne prelomové právne predpisy, ako je akt o digitálnych službách a akt o digitálnych trhoch, mali pozitívny vplyv na ochranu spotrebiteľa. V našej práci na riešení nedostatkov, ochrane zraniteľných spotrebiteľov a zabezpečovaní presadzovania však musíme ďalej pokračovať. Súčasťou **budúceho programu pre spotrebiteľov na roky 2025 – 2030** bude nový **akčný plán pre spotrebiteľov na jednotnom trhu**, ktorým sa zabezpečí vyvážený prístup chrániaci spotrebiteľov bez zbytočného zaťažovania podnikov nadmernou byrokraciou.

3.4. Udržanie našej kvality života: poľnohospodárstvo, potravinová bezpečnosť, voda a príroda

Európa potrebuje bezpečné a cenovo dostupné dodávky kvalitných miestnych potravín, ktoré sa vyrábajú sociálne a environmentálne udržateľným spôsobom, ponúkajú poľnohospodárom spravodlivý a dostatočný príjem, zabezpečujú dlhodobú konkurencieschopnosť európskeho poľnohospodárstva a rešpektujú a chránia naše prírodné prostredie.

Vo **vízii pre poľnohospodárstvo a potravinárstvo**, ktorá bude vychádzať z výsledkov strategického dialógu o budúcnosti poľnohospodárstva EÚ, sa zaručí stabilný rámec pre poľnohospodárov a vymedzí sa plán kľúčových strategických návrhov. Vízia poskytne aj dlhodobú perspektívu pre podnikateľské subjekty vrátane poľnohospodárov, rybárov, MSP a iných aktérov potravinového reťazca.

Oceány a moria zohrávajú dôležitú úlohu z hľadiska prosperity, udržateľnosti a bezpečnosti Európy, a to okrem iného aj vzhľadom na svoju jedinečnú schopnosť regulovať klímu, keďže predstavujú najväčší záchyt uhlíka na planéte. Opatrenia na ochranu našich oceánov sú z dnešného pohľadu aj z pohľadu budúcich generácií mimoriadne dôležité. **Paktom o oceánoch** sa vytvorí jednotný referenčný rámec pre všetky politiky súvisiace s oceánmi a zdefiniuje sa komplexná koncepcia pre oceán vo všetkých jeho dimenziách.

Udržateľné hospodárenie s vodami je jednou z najväčších výziev, ktorým čelíme v súvislosti s vplyvom zmeny klímy. Zápľavy a suchá sa stávajú normou. Svedčia o tom aj tragické udalosti, ktoré zasiahli Európu v posledných rokoch. Pokiaľ ide o **odolnosť vodných zdrojov**, budeme uplatňovať prístup „od zdroja do mora“, pričom vezmeme do úvahy značne odlišné výzvy v našich regiónoch a odvetviach s cieľom zabezpečiť riadne hospodárenie so zdrojmi vody, riešiť nedostatok vody a problém znečistenia a zvýšiť konkurencieschopnosť nášho vodohospodárstva.

3.5. Ochrana našej demokracie a presadzovanie našich hodnôt

Demokracia, právny štát a základné práva sú základy, na ktorých je postavená Európska únia. V dnešnom fragmentovanom a polarizovanom svete ich však nemožno považovať za samozrejmosť. Je našou spoločnou zodpovednosťou, aby sme neustále **bránili, chránili a podporovali naše základné hodnoty**. Komisia preto prehĺbi a zintenzívni svoje úsilie, aby prekonala výzvy, ktorým čelí náš demokratický systém, pričom bude chrániť zásady právneho štátu vo všetkých členských štátoch a budovať inkluzívnu spoločnosť, ktorá každému umožní naplno využiť svoj potenciál. Komisia bude v tejto súvislosti pokračovať v dialógu s členskými štátmi o otázkach právneho štátu a ďalej rozvinie výročnú správu o monitorovaní právneho štátu tak, aby zahŕňala aspekty jednotného trhu.

Demokracie v Európskej únii aj inde vo svete sú ohrozované rastúcim extrémizmom, útokmi voči novinárom, zasahovaním do volieb, šírením manipulácie s informáciami a rôznymi formami hybridných hrozieb. Túto situáciu zhoršuje navyše aj digitalizácia, ktorá umožňuje šírenie dezinformácií nevídaným tempom. **Štít na obranu demokracie** bude slúžiť na boj proti meniacej sa povahe hrozieb, ktoré visia nad našimi demokraciami a volebnými procesmi. Keďže organizácie občianskej spoločnosti zohrávajú dôležitú úlohu pri ochrane našich demokratických systémov a inštitúcií, táto Komisia sa bude viac angažovať v **podporovaní, ochrane a posilňovaní postavenia občianskej spoločnosti**.

Európa dosiahla historický pokrok v oblasti rodovej rovnosti počnúc transparentnosťou odmeňovania a rodovou rovnováhou vo vrcholových orgánoch spoločností až po rovnováhu medzi pracovným a súkromným životom a primerané minimálne mzdy. Musíme však urobiť viac. Budeme sa zasadzovať za dodržiavanie práv a zásad, ku ktorým sa trvalo zaviazame v **pláne pre práva žien**. Ten prijmeme ešte pred Medzinárodným dňom žien v roku 2025.

Diskriminácia z dôvodu rodovej identity, zdravotného postihnutia, sexuálnej orientácie alebo rasy nemá v našej spoločnosti miesto, ale pre mnohých ľudí v Európe je každodennou realitou. Otázku rovnosti začleníme do všetkých politík a predložíme nové stratégie v súvislosti s **LGBTIQ osobami**, ako aj v oblasti **boja proti rasizmu**.

3.6. Globálna Európa: využitie našej sily a partnerstiev

V globálnom kontexte, kde je na medzinárodný poriadok založený na pravidlách vyvíjaný čoraz väčší tlak, **musí EÚ zaujať asertívnejší postoj k presadzovaniu svojich strategických záujmov**. To znamená okrem iného aj ochranu našej obchodnej a hospodárskej otvorenosti, ktorá má kľúčový význam pre európsku prosperitu, a poskytnutie komplexnej

únijnej ponuky v digitálnom prostredí. Našou najvyššou prioritou v kontexte útočnej vojny Ruska bude vytrvať pri Ukrajine tak dlho, ako to bude potrebné, a zasadzovať sa za jej slobodu. To sa dá konkrétne dosiahnuť, ak udržíme smer na ceste k stabilnej a bezpečnej budúcnosti Ukrajiny ako súčasti rozšírenej Únie.

Budúcnosť regiónu Blízkeho východu a severnej Afriky sa v súčasnosti nanovo prepisuje. EÚ musí k tomuto procesu prispieť, pričom naďalej zostáva zástancom spravodlivého, úplného a trvalého mieru na **Blízkom východe**, ktorý spočíva v riešení založenom na existencii dvoch štátov. V úsilí o dosiahnutie tohto cieľa budeme naďalej pokračovať. EÚ musí takisto posilniť svoju spoluprácu s Libanom, Jordánskom, Irakom, Egyptom a Červeným morom a nadviazať na pokrok, ktorý sa už dosiahol vďaka strategickému partnerstvu medzi EÚ a Perzským zálivom. Musíme vybudovať nové partnerstvo so Sýriou a prehodnotiť stratégiu v súvislosti s Iránom.

Cieľom **paktu pre Stredozemie** bude posilniť spoluprácu v regióne a podporiť vzájomne prospešné partnerstvá na oboch brehoch Stredozemného mora. Popritom sa tento pakt, ktorý vychádza zo spoločných záujmov a hodnôt, bude zameriavať na ľudí a na udržateľné investície, hospodársku stabilitu, tvorbu pracovných miest, energetiku, udržateľné riadenie zdrojov, prepojenosť, bezpečnosť, migráciu a mobilitu.

Podobne je potrebné zaujať nový strategický prístup aj k **čiernomorskému** regiónu, aby sa posilnila stabilita a odolnosť.

S Indiou, ktorá je našim kľúčovým partnerom v Ázii, budeme spolupracovať na novom **strategickom programe EÚ – India**. V nadväznosti na návštevu Indie kolégiom na začiatku jeho mandátu bude tento nový program poskytovať komplexný prístup k určovaniu oblastí spoločného strategického záujmu a iniciatív, ktoré prispievajú k ochrane týchto záujmov v súlade so spoločnými prioritami.

Ďalším rozvíjaním stratégie Global Gateway prostredníctvom mobilizácie súkromných finančných prostriedkov na udržateľné investície v partnerských krajinách sa snažíme posilniť našu strategickú investičnú kapacitu v partnerských krajinách, a to najmä identifikovaním konkrétnych politických opatrení, ktoré možno zaviesť na úrovni EÚ s cieľom riešiť prekážky udržateľného financovania v krajinách s nízkymi a strednými príjmami. Okrem toho v širšom politickom kontexte posúdime, ako najlepšie riešiť zraniteľnosť krajín a nestabilitu kontextov v rámci možností súčasného rozpočtu zosúladením politík a mobilizáciou všetkých existujúcich relevantných nástrojov.

3.7. Dosahovanie výsledkov spoločnými silami a príprava Únie na budúcnosť

Počas posledných piatich rokov sa Únia pustila do ambiciózne transformácie, pričom prekonala generačné krízy počnúc pandémie ochorenia COVID-19 až po útočnú vojnu Ruska proti Ukrajine a jej následné hospodárske dôsledky. EÚ prijala prelomové právne predpisy s cieľom pokročiť v dvojakej transformácii a zvýšiť našu odolnosť. Teraz je podstatné zaistiť ich prioritné vykonávanie a zároveň zabezpečiť, aby bola Únia finančne aj inštitucionálne pripravená na budúcnosť a opierala sa pritom o posilnené vzťahy s inštitúciami EÚ.

Komisia predloží nový **dlhodobý rozpočet EÚ** (viacročný finančný rámec). Bude lepšie zosúladený s prioritami a cieľmi EÚ a bude flexibilne orientovaný na oblasti, v ktorých sú

opatrenia EÚ najviac potrebné. Bude fungovať jednoduchšie, bude mať väčší dosah a bude lepšie využívať naše rozpočtové prostriedky na ďalšiu mobilizáciu vnútroštátneho súkromného a inštitucionálneho financovania.

Približne po 21 rokoch od najväčšej vlny rozširovania a vzhľadom na víziu posilnenia Únie pomocou prístupového procesu založeného na zásluhách musíme zabezpečiť, aby sme boli na toto rozšírenie Únie pripravení. EÚ sa z predchádzajúcich rozšírení poučila, a preto je dnes lepšie pripravená zabezpečiť plnenie úlohy katalyzátora pokroku, ako aj vlastné posilnenie vďaka svojmu rozširovaniu. V rámci **preskúmaní politik pred rozšírením** sa budú ďalej posudzovať dôsledky a vplyvy rozširovania na všetky politiky EÚ, identifikovať nedostatky v politikách, konkretizovať opatrenia, ktorými sa výzvy pretavia do príležitostí, a preskúmať možnosti zlepšenia riadenia EÚ a jej schopnosti rýchlo konať. Vďaka tomu sa zaručí, že naše politiky budú aj vo väčšej únii naďalej fungovať efektívne.

Táto Komisia **posilní svoj vzťah s Parlamentom a Radou**, pričom zabezpečí transparentnosť, zodpovednosť a lepšie komunikačné a informačné toky. Všetci komisári budú prítomní v Európskom parlamente, budú spolupracovať s členskými štátmi a budú sa zúčastňovať na zasadnutiach príslušných zložení Rady. V spolupráci s Parlamentom urýchlene zrevidujeme našu rámcovú dohodu a zároveň posilníme spoluprácu na uzneseniach prijatých Parlamentom, v ktorých sa požaduje predloženie legislatívnych návrhov na základe článku 225 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, a riadne odôvodníme uplatnenie článku 122 uvedenej zmluvy za výnimočných a mimoriadnych okolností.

4. Preskúmanie návrhov, ktoré čakajú na dohodu medzi Európskym parlamentom a Radou

Komisia dôkladne preskúmala všetky návrhy, ktoré na začiatku jej mandátu ešte neboli prijaté Európskym parlamentom a Radou, a **posúdila, či by sa mali zachovať, zmeniť alebo stiahnuť** vzhľadom na politické priority stanovené pre nový mandát a vzhľadom na vyhliadky prijatia týchto návrhov v blízkej budúcnosti. Komisia pritom dôsledne prihliadala na názory vyjadrené Európskym parlamentom a Radou.

Komisia má na základe tohto posúdenia v úmysle stiahnuť 37 návrhov, ktoré čakajú na dohodu. Sú uvedené v prílohe IV vrátane vysvetlenia dôvodov na ich stiahnutie. Európsky parlament a Rada tak môžu oznámiť svoje stanoviská ešte predtým, ako Komisia prijme rozhodnutie o tom, či pristúpi k zamýšľaným stiahnutiam.

Zvyšné návrhy čakajúce na prijatie sú uvedené v prílohe III.

5. Záver

Mandát tejto Komisie sa začína v čase veľkých globálnych otrasov. Je to však aj obdobie skvelých príležitostí na formovanie Európy zajtrajška. Tento pracovný program je štartovacím bodom plánovaných opatrení, vďaka ktorým sa majú **dosiahnuť ambiciózne politické ciele a priority**, ktoré sme si vytýčili na tento mandát. Obsahuje kľúčové stratégie, akčné plány a legislatívne iniciatívy, ktoré budú **hlavnými stavebnými prvkami našej ďalšej práce**

počas tohto funkčného obdobia a ktoré budú slúžiť na plnenie našej ambície vybudovať silnú, bezpečnú a prosperujúcu Európu.

Iniciatívy, ktoré predložíme, ako aj požadované **odhodlanie a jednota** nám pomôžu riešiť výzvy, pred ktorými stojíme. Naša Únia opakovane preukázala, čo dokáže dosiahnuť, keď koná spoločnými silami. Táto Komisia bude úzko spolupracovať s inštitúciami EÚ, národnými a regionálnymi vládami, súkromným sektorom, sociálnymi partnermi, občanmi a občianskou spoločnosťou. Spoločnými silami posilníme našu Úniu a zabezpečíme, aby konala tam, kde môže ponúknuť pridanú hodnotu, a aby plnila ambície európskych občanov, podnikov a zainteresovaných strán.